

Odhod na jug.

Oblaki so šli nizko nad dolino in čez vso deželo je šla pritajena žalost. Gora pa je rdela od cvetoče rese, in pokošeni travniki od podleskov. Deževalo je že dolgo pomalem.

Krka je bila narastla, se razlila čez travnike in stvorila široko jezero. Postal sem ob kraju in gledal lastavice, ki jih je vse mrgolelo prav nizko nad umazano vodo. O, in koliko jih je šele bilo, ko je priletela nad gladino tista dolga živa brzojavna žica, ki je prej držala od droga do droga, in so v daljših in krajših vijugah zakrožile nad vodo.

Zaščevrljale so žalostno, pa zopet utihnile. V prvem hipu se mi je zdelo, kakor da obletavajo vse v ožjih in širših krogih isto mesto. Morda jim je tam utonila tovarišica in bi ji rade pomagale, ali pa le žalujejo za njo? Tesneje mi je postajalo pri srcu. — Morda pa ne! Na odhod se morajo pripraviti. Stare so že bile; vedo, kako je: dolga je pot, pot visoko nad morjem — mogoče ne dobe nočindan prostora, da počinejo. Treba velike moči. A te drobne stvarce, kje naj bo v njihovih mehkih telescih toliko moči? Moč naj izpopolni vaja. Da, vadijo se za pot. To je borba za kruh, za življenje! — Ni mi bilo lažje pri srcu: mogoče še težje!

Ta voda, res, ravno prav, da se je razlila Krka. Male lastavičke še niso videle večje vode kakor vaški potok pa majhno Krkico. In če pridejo do morja, morda se ustrašijo in popadajo več od straha kakor od onemoglosti precej pri kraju in utonijo . . . Dobro! Vadijo naj se tu na tej vodi prenašati srepst vode, morja in vztrajnosti nad njim.

Toda pot je dolga. Utrudi te, in kdor je truden, je lačen in žejen. A veliko hujše je trpeti žejo nego glad. — Saj letiš, pa ugási žejo! Da, ugási! Kaj misliš, da je na vsak seženj prodek, da se vležeš nanj in se napiješ? Pa, ali bodo druge čakale? Če se pa zamotiš in ostaneš, ne dohitiš drugih več! Treba se torej privaditi, da moreš piti leté. Sedaj sem si šele znal pojasniti nizki polet lastavic: čez celo gladino so preletele, tik ob vodici in zdajpazdaj obrnile drobne glavice, pomočile tanke kljunčke in zaščevrljale zadovoljno: »Pojde, pojde!»

Seveda tam zadaj v oni stari veliki vrbi so bili znani zabavljači — vrabci. Vsak je čepel lepo pod streho na tanki vejici in kričal na vse pretege in se norčeval in zabavljal lastavkam: »Hi, hi, hi! Kdo vas pa sili iti? Pa ostanite tu! Kaj pa, če vse poginete na potu in se ne vrne ni ena . . . Hi, hi!» Seveda, lahkokruhi niso pomislili: vrba, ki so vedrili na njej, je že rumenela; na polju je bilo že pospravljenno in je samo še povrtnina čakala in ajda delala zrnje. Da, ajda je delala zrnje, in kratkovidci so v svoji omejeni pameti prav dobro izračunali, da je bo do pomladi ravno prav. Seveda ni bilo med njimi nobenega tako učenega, da bi bil spoznal, kje so se ušтели. Tam namreč, da bo čez par tednov ajda že v predalih v kaščah zaprta! O kako radi bi se tedaj tudi oni tako vadili, da bi preletéli to pusto krajino, prazno kakor njihovi želodčki, pa ne bodo mogli: kdo jim bo pa kazal pot? Kdo je pa bil med njimi že na jugu? Seveda, če je

človek v izobilju, pozabi, da je bil kdaj v pomanjkanju. Če pa pride zopet v pomanjkanje, je pa lačen, kot bi ne bil še nikoli v izobilju!

A ko se vrnejo pomladi lastavke in jim vrabci povedo, kako skopo so živeli pozimi, gotovo se jim tedaj lastavke posmejejo: »Da, premeteni ste, vrabci. Računati pa le ne znate!«

Cvetko Gorjančev.

O Božiču.

Češko spisal Václav Kosmák. Preložil Jožef Gruden.

Na zemljo je naprašilo nekoliko snega. Mračilo se je, in nad zapadom je stal mladega meseca žolti, jasni srp kakor velikanski rogljič. Po nebu so se podili malodane prozorni oblaki, kakor bi bili le dim ali megla; podili so se jadrno, kakor bi se jim mudilo kdovekam. Odkod neki plavajo — in kam? In čemu tako hité? Mladi prijateljski, kdo to ve?

Močan veter je vršel, plesal s snegom po polju; a v drevju po vrteh in ob cesti je tako šumelo, kakor da teče v bližini reka. Kaj pa šele v gozdu? Tam je pa šumelo, žvižgalo, vršelo, da je bilo strah poslušati. Visoke breze in bori so se pripogibali v vetru, in kjer je bil kakšen ptiček — pozimi jih tako ni mnogo — poiskal si je hitro zavetje, veve- rice so se držale trdno z malimi krempeljci tenkih vej v vršičkih in se gugale, srne so si pa poiskale zatišja; a v gostem smrečju sta se skrila dva splašena zajca.

»Bratec, huda nama prede!« je dejal starejši izkušeni zajec. »Toliko da sva utekla kroglam, že se vali sneg na naju. Vso ozimino bo zapal, glad naju bo moril.«

»E, saj je dosti grmčkov in drevesc v gozdu,« je menil mlajši, še neizkušeni; »naj zamete, kolikor hoče, živeža bo dovolj.«

»Dragi moj!« je pripomnil starejši zajec, »od lubja se ni še odebelil noben zajec. Ti božični prazniki so za nas zajce najbolj žalostni. O Veliki noči že poganja sladka trava in cvete že semtertja kakšna medena cvetica, o Duhovem je vsega v izobilju, tedaj ne maramo zajci za drugo kakor za sladko deteljo ali pšenična kolenca; o Vnebohodu zahajamo najrajši v zelnik — a o Božiču smo siromaki, da se smili Bogu. Posteljo v snegu — pa za pod zob nič razen lubja: to je, bratec, bedno življenje!«

»E, kakor je bilo, tako bode!« se je tolažil mlajši zajec.

»Ti si lahkomišljen, ker si neizkušen in nočeš verjeti starejšim, dokler se ne prepričaš sam. Pa pustiva to! Pozno je že; zakopljí se — kar se da — globoko v mah, pa lepo zaspi!«

»Lahko noč!« je zastrigel mlajši z ušesi.

»Lahko noč!« je odzdravil starejši.

A toliko, da sta zamižala, že so ju predramili težki koraki iz prvega sladkega spanja. Prihajala sta dva moža s sekirama.

»Zdaj bo po naju!« je zašepetal prvi, starejši zajec.